

Семінарське заняття
ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПОЛІТИКИ

План

1. Об'єкт і предмет загальної теорії політики
2. Методи дослідження політики
3. Основні парадигми політичної науки:
  - ✓ патерналістська
  - ✓ натуралістична
  - ✓ теологічна
  - ✓ біхевіористська
  - ✓ соціальна
  - ✓ раціонально-критична
4. Політичні концепції українських мислителів к. ХІХ-ХХ ст.:
  - ✓ соціалізм
  - ✓ консерватизм
  - ✓ націоналізм
  - ✓ націонал-демократизм

Ключові поняття: аксіологія, антропологія, геополітика, гносеологія, демографія, метод, методологія, об'єкт науки, об'єкт політології, онтологія, наукова революція, парадигма, політика, політологія, праксеологія, предмет науки, предмет політології, структурно-функціональний аналіз, теорія, теорія політики.

Питання для самоконтролю

1. Що входить до предмету політології?
2. Яке, на Вашу думку, головне завдання теорії політики?
3. Які функції виконує теорія політики?
4. У чому актуальність загальної теорії політики як навчальної дисципліни?
5. Коли виникла політологія як наука й навчальна дисципліна?
6. Розкрийте взаємозв'язок теорії політики з іншими суспільними науками.
7. Чим відрізнялося трактування політики мислителями різних епох?
8. Сформулюйте мету та призначення політики.
9. Дайте визначення понять «парадигма», «наукова революція».
10. Охарактеризуйте основні парадигми політичної науки.
11. Які основні течії можна виділити в українській політичній думці початку ХХ ст.? Назвіть представників, їх відомі праці та провідні ідеї.

Семінарське заняття ПОЛІТИЧНА ВЛАДА

План

1. Сутність та функції політичної влади
2. Структура й форми здійснення політичної влади
3. Ознаки політичної влади
4. Легітимність владних відносин: критерії і типи.
5. Ефективність політичної влади та її основні чинники
6. Теорія поділу влади

Ключові поняття: авторитаризм, анархізм, диктатура, кратологія, легальність політичної влади, легітимність політичної влади, об'єкт влади, політична влада, політичний режим, ресурси влади, суб'єкт влади.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке кратологія?
2. Що таке суб'єкти й об'єкти влади?
3. Назвіть основні підходи до трактування влади.
4. Дайте визначення поняття «ресурси влади». Які ресурси влади Ви знаєте?
5. Що таке політична влада? Які визначення цього поняття Вам відомі?
6. Які структурні елементи політичної влади Ви можете визначити?
7. У чому відмінності між державною владою і владою політичних партій, між державною владою і владою органів місцевого самоврядування?
8. Назвіть основні ознаки політичної влади. Що таке моноцентричність політичної влади?
9. Назвіть ідеальні (чисті) типи легітимності за М. Вебером. Проілюструйте їх прикладами з історії та сучасності.
10. Порівняйте типології легітимності влади, розроблені М. Вебером та Д. Істоном.

Семінарське заняття
ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ

План

1. Структура політичної системи.
2. Функції політичної системи.
3. Типологія політичних систем.
4. Основні напрями, особливості та проблеми розвитку політичної системи України.

Ключові поняття: взаємозв'язок, елемент, надсистема, підсистема, політична система, система, системний аналіз, системний підхід.

Питання для самоконтролю:

1. Якою є роль системного підходу у вивченні сутності політичної системи?
2. Назвіть основні елементи політичної системи суспільства.
3. Які політичні інститути відповідають за здійснення функцій входу і виходу?
4. Які функції виконує політична система?
5. Від чого залежить стабільність політичної системи?
6. Які типи політичних систем виділяють марксистки?
7. До якого з типів політичної системи (за Г. Алмондом) належить Україна?
8. На Вашу думку, чи є політична система України стабільною, централізованою, правовою, легітимною, світською?

Семінарське заняття
ДЕРЖАВА В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА

План

5. Основні підходи в політичній теорії до визначення поняття «держава»
6. Загальні ознаки держави
7. Причини виникнення держави
8. Функції держави як провідного політичного інституту
9. Державна влада й органи управління державою

Ключові поняття: *виконавча влада, держава, державна влада, законодавча влада, конституція, місцеве самоврядування, парламентаризм, президент, суверенітет, судова влада, функції держави.*

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть головні причини виникнення держави.
2. Які теорії походження держави Вам відомі?
3. Назвіть основні ознаки держави.
4. Розкрийте зміст категорії «державний суверенітет». У чому відмінність із поняттям «народний суверенітет»?
5. Назвіть функції держави. Виділіть серед них нові для української держави функції.
6. Визначте зміст таких категорій, як правова держава, виконавча, законодавча, судова влади, парламентаризм.

Семінарське заняття ФОРМА ДЕРЖАВИ

План

1. Форми державного правління:
  - монархія,
  - республіка: а) парламентська, б) президентська, в) змішана.
2. Форми державного устрою:
  - унітарна держава,
  - федерація,
  - конфедерація.
3. Особливості державного ладу сучасної України.

Ключові поняття: абсолютна монархія, держава, конфедерація, парламентська монархія, парламентська республіка, президентська республіка, соціальна держава, унітарна держава, федерація, форма державного правління, форма державного устрою.

Питання для самоконтролю:

1. Порівняйте поняття «форма держави» та «політичний режим».
2. Який із типів державного правління був в минулому найпоширенішим і найбільш довго існуючим?
3. Порівняйте принципи формування уряду та обрання президента в парламентській і президентській республіках?
4. Назвіть переваги та недоліки президентської та парламентської республік.
5. В чому переваги та недоліки унітарного та федеративного устрою?
6. Назвіть основні положення теорії розподілу влади.
7. Де і коли вперше в історії був утворений парламент?
8. В чому Ви бачите переваги двопалатного парламенту?
9. Хто був першим в історії президентом держави? Хто був першим президентом України? Хто був першим всенародно обраним президентом України?
10. Назвіть наявні в Україні ознаки змішаної республіки.